

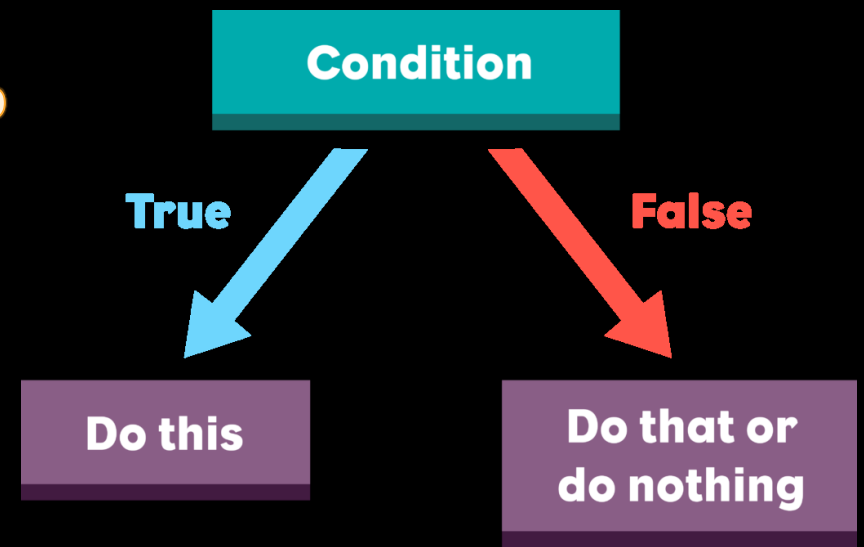
Прости проверки

Логически изрази и проверки Условна конструкция if/else

СофтУни
трейнърски екип
Софтуерен университет
<http://softuni.bg>

Основи на
програмирането

Have a Question?

sli.do

#pbb-april

Съдържание

1. Логически изрази и проверки
 - Оператори за сравнение: $<$, $>$, $==$, $!=$, ...
2. Конструкции **if** и **if/else**
3. Живот на променлива
4. Серия от проверки
5. Дебъгване

Логически изрази и проверки

Оператори за сравнение

Оператори за сравнение

Оператор	Означение	Работи за
Равенство	==	числа, дати, други сравними типове
Различно	!=	
По-голямо	>	
По-голямо или равно	>=	
По-малко	<	
По-малко или равно	<=	

Сравняване на стойности (1)

- Чрез логически оператори (за числа)

```
a = 5
b = 10
print(a < b)      # true
print(a > 0)      # true
println(a > 100)  # false
print(a < a)      # false
print(a <= 5)     # true
print(b == 2 * a) # true
```

Сравняване на стойности (2)

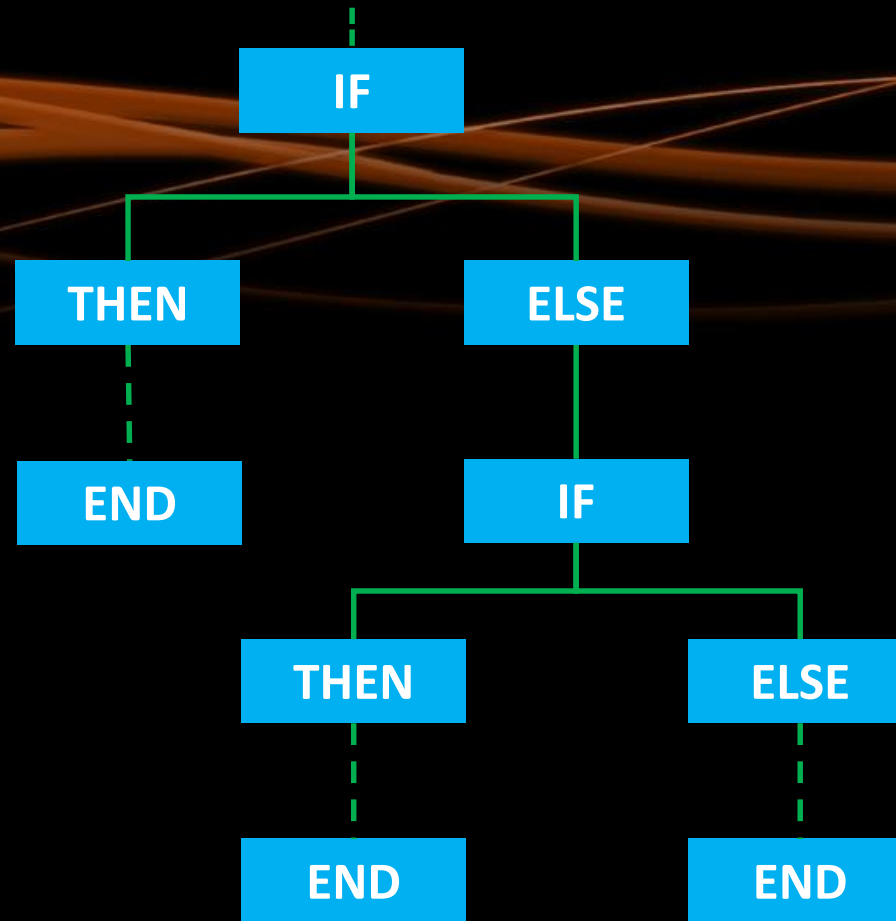
- Сравняване на текст чрез `==`

```
a = 'Example'  
b = a  
print(a == b) # true
```

```
a = input()  
b = input()
```

Въвеждане на
еднаква стойност

```
print(a == b); # true
```


Прости проверки
Условни конструкции

Прости проверки

- В програмирането често **проверяваме условия** и извършваме различни действия според резултата от проверката

Условие (булев израз)

```
if 1 + 2 > 0:  
    print('3 > 0')
```

Код за изпълнение
при вярност на
условието

- Резултатът е **true** или **false**

Отлична оценка - условие

- Напишете програма, която:
 - Чете оценка (число), въведена от потребителя
 - Проверява дали е отлична
 - Извежда "Excellent", ако оценката е по-голяма или равна на 5.50
- Пример:

4

НЯМА ИЗХОД

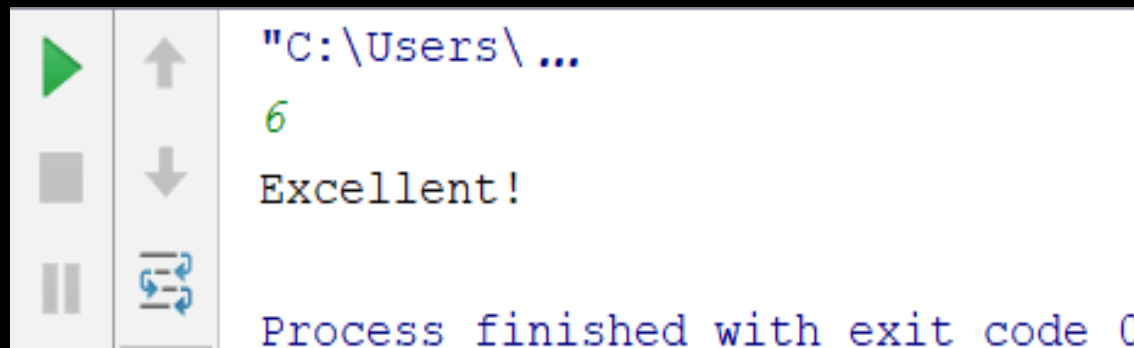
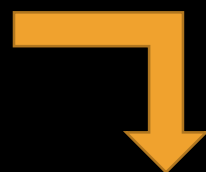
5.50

Excellent!

Отлична оценка - решение

```
grade = float(input())  
if grade >= 5.50:  
    print('Excellent!')
```



```
"C:\Users\ ...  
6  
Excellent!  
  
Process finished with exit code 0
```

Тестване на решението: <https://judge.softuni.bg/Contests/Practice/Index/152#0>

Прости проверки – if-else

- При невярност (**false**) на условието, можем да изпълним други действия – чрез **else** конструкция

```
if 1 + 2 < 0:  
    print('3 < 0')  
else:  
    print('3 > 0')
```

Код за изпълнение
при **невярност** на
условието

Блок от код

- Табулациите въвеждат **блок от код** (група команди)

```
color = 'red'  
if color == 'red':  
→ print('Red')  
else:  
→ print('Yellow')  
  println('bye')
```

Извежда се
"Yellow"

Изпълнява се **винаги** – не е част
от **if/else** конструкцията

Блок от код (2)

- Без тях се изпълнява само първия ред код

```
color = 'red'  
if color == 'red':  
    print('Red')  
else:  
    print('Yellow')  
print('bye')
```

Извежда се
"Red
bye"

Четно или нечетно – условие

- Напишете програма, която проверява дали едно число е **четно** или **нечетно**:
 - Ако е четно принтира "**even**"
 - Ако е нечетно принтира "**odd**"
- Примерен вход и изход:

Вход: Изход:

44 → even

Вход: Изход:

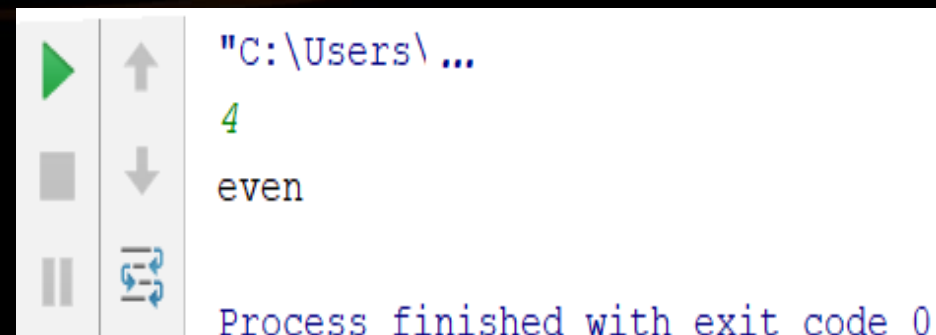
3 → odd

Четно или нечетно – решение

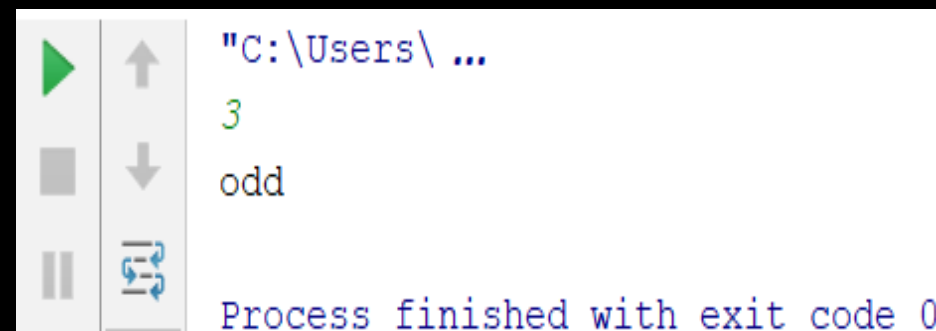
```
num = int(input())  
if num % 2 == 0:  
    print('even')  
else:  
    print('odd')
```

Even:

The image shows a Python IDE window with a file path "C:\Users\ ...". The input is "4", and the output is "even". The status bar at the bottom indicates "Process finished with exit code 0".

Odd:

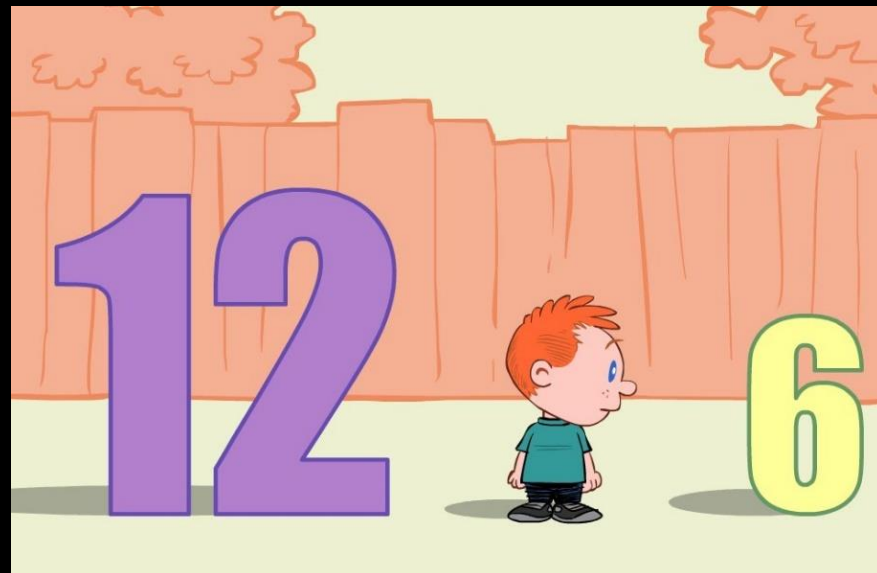
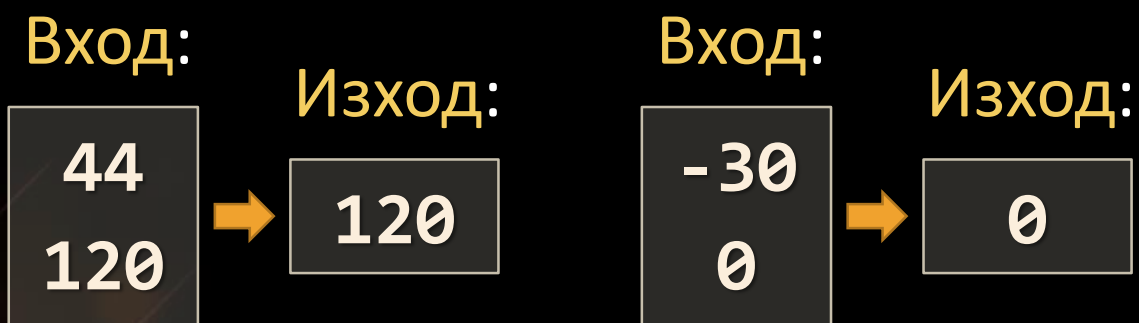

The image shows a Python IDE window with a file path "C:\Users\ ...". The input is "3", and the output is "odd". The status bar at the bottom indicates "Process finished with exit code 0".

Тестване на решението: <https://judge.softuni.bg/Contests/Practice/Index/152#2>

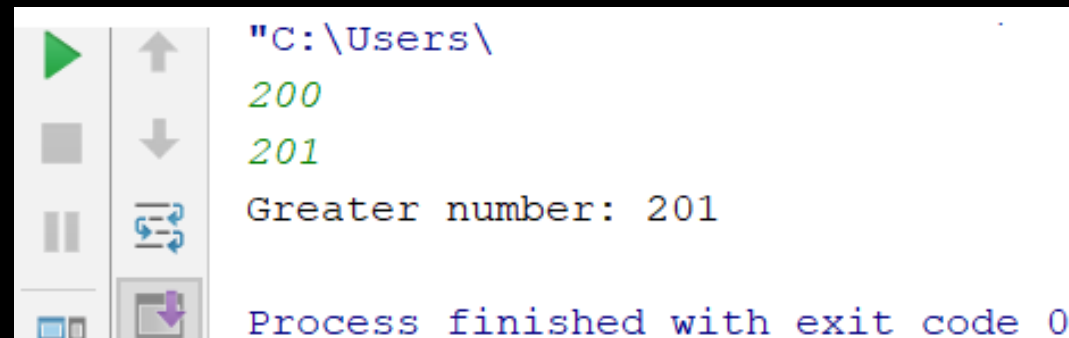
По-голямото число – задача

- Напишете програма, която:
 - Чете **две** цели числа
 - Извежда **по-голямото** от тях
- Примерен вход и изход:

По-голямото число – решение

```
num1 = int(input())  
num2 = int(input())  
if num1 > num2:  
    print("Greater number: " + str(num1))  
else:  
    print("Greater number: " + str(num2))
```



```
"C:\Users\  
200  
201  
Greater number: 201  
Process finished with exit code 0
```

Тестване на решението: <https://judge.softuni.bg/Contests/Practice/Index/152#3>


```
42  
even
```

```
5.5
```

```
Excellent
```

```
Process finished with exit code 0
```

```
Process finished with exit code 0
```

Прости if конструкции

Работа на живо в клас (лаб)

Серии от проверки

- Конструкцията **if/elif/else...** може да е в серия

```
if 3 + 1 = 5:  
    print('4 = 5')  
elif 3 + 2 = 5:  
    print('5 = 5')  
elif 3 + 3 = 5:  
    print('6 = 5')  
else:  
    print('none')
```

- При истинност на едно условие, не се продължава към проверяване на следващите

Серия от проверки - пример

```
a = 7
if a > 4:
    print('Bigger than 4')
elif a > 5:
    print('Bigger than 5')
else:
    print('Equal to 7')
```

Извежда се само
"Bigger than 4"

Число от 1 до 10 с текст - условие

- Напишете програма, която:
 - Чете цяло число, въведено от потребителя
 - Проверява неговата стойност [0,9]
 - Ако числото е по-голямо от 9 извежда "number too big"
 - Извежда стойността с текст
- Пример:

7 → seven

10 → number too big

Число от едно до 10 с текст - решение

```
num = int(input())
if num == 1:
    print('one')
elif num == 2:
    print('two')
elif num == 3:
    print('three')
    #TODO: add more checks
else:
    print('number too big')
```

Примерен вход и изход:

2	→	two
---	---	-----

7	→	seven
---	---	-------

Тестване на решението: <https://judge.softuni.bg/Contests/Practice/Index/152#4>

Живот на променлива

Диапазон на използване на променлива

Живот на променлива

- Обхват, в който може да бъде използвана

Въвежда се дума различна
от "Monday"

```
currentDay = input()
print('Please enter a number:')
if currentDay == 'Monday':
    num1 = float(input())
else:
    num2 = float(input())

print(num1) # Error!
print(num2) # Error!
```

Живот на променлива (2)

- Обхват, в който може да бъде използвана

Въвежда се "Monday"

```
currentDay = input()
print('Please enter a number:')
if currentDay == 'Monday':
    num1 = float(input())
else:
    num2 = float(input())

print(num1)
print(num2) # Error!
```

Бонус точки – условие

- Напишете програма, която:
 - Чете **цяло число** – брой точки
 - Изчислява **бонус точки** и **общия брой точки** след прилагане на бонусите
 - Принтира сумата

Бонус точки – условие (2)

- Ако числото е:
 - до 100 включително, бонус точките са 5
 - по-голямо от 100, бонус точките са 20%
 - по-голямо от 1000, бонус точките са 10%
- Допълнителни бонус точки:
 - За четно число \rightarrow 1 т.
 - За число, което завършва на 5 \rightarrow 2 т.

20	\rightarrow	6 26
----	---------------	---------

175	\rightarrow	37 212
-----	---------------	-----------

2703	\rightarrow	270.3 2973.3
------	---------------	-----------------

Бонус точки – решение

```
num = int(input('Enter score: '))
bonusScore = 0.0

if num > 1000:
    bonusScore = num * 0.10
else: # TODO: write more logic here ...

if num % 10 == 5:
    bonusScore += 2
else: # TODO: write more logic here ...

print('Bonus score: ' + str(bonusScore))
print('Total score: ' + str(num + bonusScore))
```

Тестване на решението: <https://judge.softuni.bg/Contests/Practice/Index/152#5>

Сумиране на секунди – условие

- Трима спортни състезатели финишират за някакъв брой **секунди** (между 1 и 50). Напишете програма, която пресмята сумарното им време във формат "**минути:секунди**". Секундите да се изведат с **водеща нула** ($2 \rightarrow "02"$, $7 \rightarrow "07"$, $35 \rightarrow "35"$).
- Примери:

35
45
44

 →

2:04

22
7
34

 →

1:03

50
50
49

 →

2:29

14
12
10

 →

0:36

Сумиране на секунди – решение

```
sec1 = int(input())
# TODO: Read also sec2 and sec3 ...
secs = sec1 + sec2 + sec3
mins = 0
if secs > 59:      # TODO: Repeat this 2 times ...
    mins++;
    secs = secs - 60
if secs < 10:
    print(str(mins) + ":" + '0' + str(secs))
else:
    print(str(mins) + ':' + str(secs))
```

Конвертор за мерни единици – условие

- Да се напише програма, която преобразува разстояние между посочените в таблицата **мерни единици**:

- Вход: число,
входна мерна единица,
изходна мерна единица
- Примерен вход и изход:

12
km
ft

39370.0788 ft

входна единица	изходна единица
1 meter (m)	1000 millimeters (mm)
1 meter (m)	100 centimeters (cm)
1 meter (m)	0.000621371192 miles (mi)
1 meter (m)	39.3700787 inches (in)
1 meter (m)	0.001 kilometers (km)
1 meter (m)	3.2808399 feet (ft)
1 meter (m)	1.0936133 yards (yd)

Конвертор за мерни единици – решение

```
size = float(input())
sourceMetric = input()
destMetric = input()
if sourceMetric == 'km':
    size = size / 0.001
# TODO: mm, cm, ft, yd, ...
if destMetric == 'ft':
    size = size * 3.2808399
# TODO: mm, cm, ft, yd, ...
print(str(size) + ' ' + str(destMetric))
```

Тестване на решението: <https://judge.softuni.bg/Contests/Practice/Index/152#7>

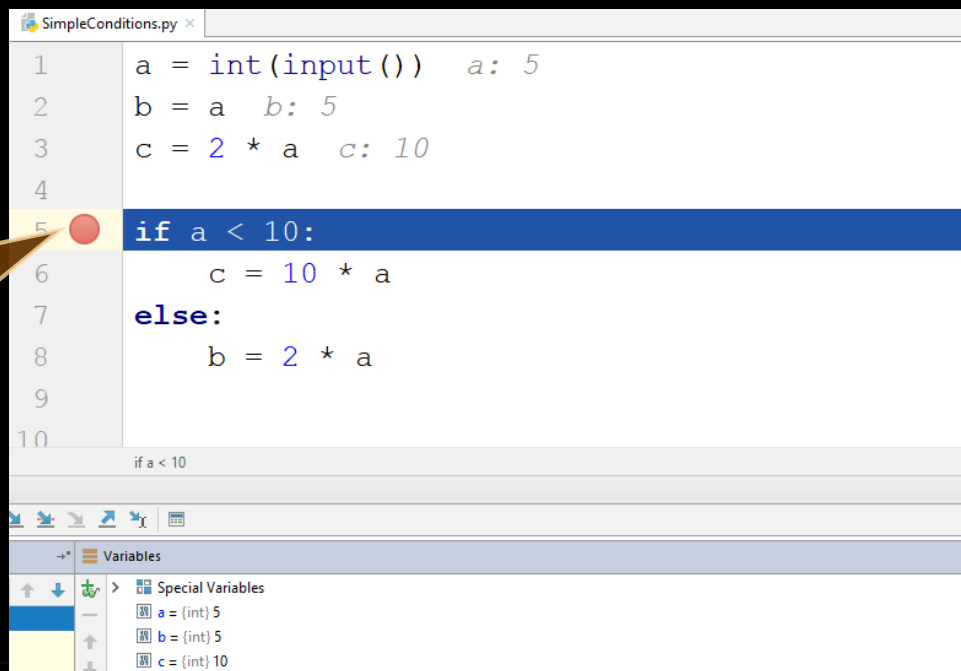
Дебъгване

Прости операции с дебъгер

Дебъгване

- Процес на проследяване на изпълнението на програмата, което ни позволява да проследим процеса на изпълнение
 - Това ни позволява да откриваме грешки (бъгове)

Breakpoint


```
SimpleConditions.py x
1  a = int(input())  a: 5
2  b = a  b: 5
3  c = 2 * a  c: 10
4
5  if a < 10:
6      c = 10 * a
7  else:
8      b = 2 * a
9
10
```

if a < 10

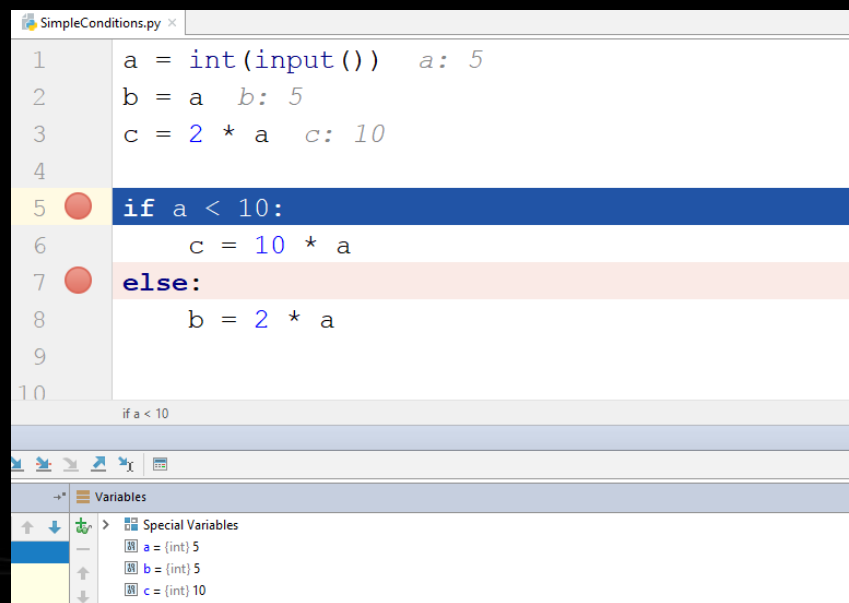
Variables

Special Variables

- a = (int) 5
- b = (int) 5
- c = (int) 10

Дебъгване в PyCharm

- Натискане на [Shift + F9] ще стартира програмата в **debug** режим
- Можем да преминем към следващата **стъпка** с [F8]
- Можем да създаваме [Ctrl + F8] стопери – **breakpoints**
 - До тях можем директно да стигнем използвайки [F9]

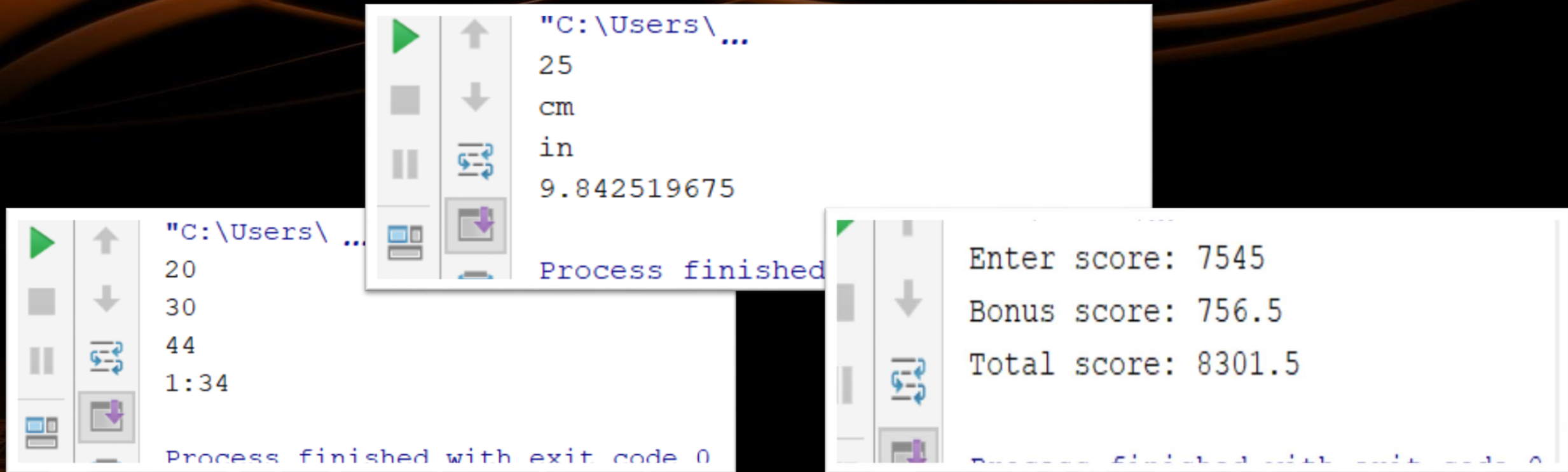

The screenshot shows the PyCharm IDE with a file named 'SimpleConditions.py'. The code is as follows:

```
1 a = int(input()) a: 5
2 b = a b: 5
3 c = 2 * a c: 10
4
5 if a < 10:
6     c = 10 * a
7 else:
8     b = 2 * a
9
10
```

A red circle breakpoint is set on line 5. The 'Variables' panel at the bottom shows the current state of variables:

Variable	Value
a	(int) 5
b	(int) 5
c	(int) 10

Задачи с прости проверки
Работа на живо в клас (лаб)

Какво научихме днес?

- Конструкции за проверка на условие **if** и **if-else**:

```
if условие:  
    група команди  
elif условие2:  
    група команди  
else:  
    група команди
```

```
if условие  
    единична_команда  
elif условие2:  
    единична_команда  
elif условие3:  
    единична_команда  
else:  
    единична_команда
```


TRUE

FALSE

Прости проверки

Въпроси?

- Настоящият курс (слайдове, примери, видео, задачи и др.) се разпространяват под свободен лиценз "Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International"

- Благодарности: настоящият материал може да съдържа части от следните източници
 - Книга "Основи на програмирането със C#" от Светлин Наков и колектив с лиценз CC-BY-SA

Безплатни обучения в СофтУни

- Фондация "Софтуерен университет" – softuni.org
- Софтуерен университет – качествено образование, професия и работа за софтуерни инженери
 - softuni.bg
- СофтУни @ Facebook
 - facebook.com/SoftwareUniversity
- СофтУни форуми – forum.softuni.bg

